

“Διδασκαλία ευχάριστη, διασκεδαστική αλλά και ... εποικοδομητική”

Ρουσάλης Σάββας

rousalis@xlnet.com.ar

**Γραφείο Συντονιστή Λατ.Αμερικής, Μπουένος Άιρες
Αργεντινή**

Όλοι όσοι είμαστε εδώ συγκεντρωμένοι, κληθήκαμε, σε κάποια στιγμή της επαγγελματικής μας δραστηριότητας, να διδάξουμε σε κάποια μορφή της την ελληνική γλώσσα. Καθένας από εμάς έχει τις δικές του εμπειρίες και έχει αποκτήσει τα διδάγματά του.

Αν κατατάξουμε τη διδασκαλία μας κατά ηλικία θα μπορούσαμε να είχαμε τις ακόλουθες κατηγορίες:

α) Προνηπιακή (μεταξύ 3 και 4 ετών).

β) Νηπιακή ηλικία (μεταξύ 4 και 5 ετών)

γ) την προσχολική (5 ετών)

δ) την πρώτη σχολική (6 έως 8 ετών)

ε) την δεύτερη σχολική (9 έως 12 ετών)

στ) την πρώτη εφηβική (12 έως 15 ετών)

ζ) την εφηβική (15 έως 18 ετών)

η) την ηλικία των νέων ή φοιτητική (18 έως 24 ετών) και την

θ) την ηλικία των ενηλίκων (από 25 ετών και άνω) η οποία μπορεί να χωριστεί σε πρώτη μέση και τρίτη, η οποία ονομάζεται ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΕΚΜΑΘΗΣΗ. Δεν θα αναφέρω έτη γιατί αυτό είναι κάτι πολύ σχετικό και εξαρτάται κατά πολύ από τον δυναμισμό - την ενέργεια του ανθρώπου.

Πέραν όμως από αυτές τις κατηγορίες στην πράξη υπεισέρχονται και άλλοι εξωτερικοί παράγοντες όπως για παράδειγμα:

Υπάρχουν μαθητές οι οποίοι προέρχονται από ένα ελληνικό περιβάλλον όπου συνήθως ο παππούς ή η γιαγιά (ή και οι δύο) ήταν Έλληνες. Γονείς Έλληνες στην περιοχή μας τα τελευταία χρόνια έχουμε πολύ λίγους μέχρι ελάχιστους. Βέβαια το να έχει κανείς παππούδες Έλληνες δε σημαίνει αναγκαία χρήση της ελληνικής γλώσσας στο σπίτι. Κάποτε συμβαίνει, κυρίως αν η γιαγιά είναι Ελληνίδα.

Φυσικά αυτή θα είναι η καλύτερη των περιπτώσεων, δηλαδή να έχουμε μαθητές στην τάξη μας οι οποίοι έχουν ακούσει, ας μην αναφέρω την έκφραση – χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα για συζήτηση - μέσα στο σπίτι, γιατί αυτό είναι ένα ελάχιστο ποσοστό ίσως και μηδαμινό.

Υπάρχουν επίσης οι περιπτώσεις στις οποίες οι μαθητές μας έχουν κάποια ακούσματα από το σπίτι δίχως όμως να μπορούν να καταλάβουν μια ολόκληρη πρόταση, δηλαδή αυτοί καταλαβαίνουν κάποιες σκόρπιες λέξεις ή εκφράσεις, π.χ. ένα φιλάκι, ένα καφεδάκι, παππούλη (όχι παππούλης) κ.α

Τέλος έχουμε το μεγάλο ποσοστό το οποίο δεν γνωρίζει καθόλου την ελληνική γλώσσα, είτε αυτοί είναι ελληνικής καταγωγής, είτε αλλοδαποί.

Όπως ανέφερα, οι δύο τελευταίες κατηγορίες είναι αυτές οι οποίες θα μας απασχολήσουν.

Θέλω να εκφράσω την άποψή μου από τώρα ότι εκ των δύο (αυτοί οι οποίοι έχουν κάποια ακούσματα και αυτοί οι οποίοι δεν είχαν καμία επαφή με τη γλώσσα) προτιμώ την τελευταία κατηγορία, γιατί είναι πιο εύκολο να εργασθείς μαζί τους οικοδομώντας σιγά - σιγά αυτό το τεράστιο οικοδόμημα που λέγεται κατάκτηση της ελληνικής γλώσσας.

Έτσι καθώς χαρακτηριστικά αναφέρει ο κ. Δαμανάκης , Θεωρητική προσέγγιση της Κοινωνικοποίησης των ελληνοπαίδων της διασποράς * ο όρος **Ομογένεια** δεν σημαίνει και **ομοιογένεια** αλλά **ετερογένεια** όσον αφορά τη χρήση της ελληνικής.

Καταλήξαμε λοιπόν να χρησιμοποιούμε τους όρους:

Για την Α' κατηγορία: Μητρική γλώσσα

Για τη Β' κατηγορία: Δεύτερη γλώσσα και

Για την Γ' κατηγορία: Ξένη γλώσσα.

Φυσικά δεν υπάρχουν σύνορα – όρια μεταξύ αυτών των κατηγοριών και πολλές φορές βρισκόμαστε στην ανάγκη να κάνουμε κάποιο τεστ για να κατατάξουμε σε μια από τις ανωτέρω κατηγορίες τους μαθητές μας.

Γενικά όλα τ' ανωτέρω είναι πολύ συγκεχυμένα. Εν ολίγοις **«Τα πάντα ρει και ουδέν μένει»** καθώς έλεγε και ο Ηράκλειτος.

Έτσι όπως μας παρουσιάζεται η εικόνα μέσα στην τάξη αρκετές φορές είναι έχουμε μια μεγάλη ετερογένεια στην οποία καλούμεθα να θέσουμε αρχές και βάσεις.

Και αυτό γιατί πέραν των ανωτέρω οργανωμένων κατηγοριών έχουμε και τους **πλαγιοεισερχόμενους ή νεοεισερχόμενους** μαθητές (σύμφωνα πάντα με τον καθηγητή κ. Δαμανάκη) και αυτοί είναι:

α) μαθητές οι οποίοι φοίτησαν και ολοκλήρωσαν τη φοίτησή τους.

β) μαθητές οι οποίοι φοίτησαν αλλά διέκοψαν τη φοίτησή τους μετά από λίγα χρόνια. Ίσως γιατί μετακόμισαν πιο μακριά από το σχολείο κ.α

γ) μαθητές οι οποίοι προσήλθαν να παρακολουθήσουν μαθήματα ελληνικής αλλά σε μεγαλύτερη ηλικία από την προβλεπόμενη.

δ) μαθητές οι οποίοι προσήλθαν, διέκοψαν για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα και επανέρχονται.

Αυτό τη διαβάθμιση ο κ. Δαμανάκης την παρομοιάζει με μια αμαξοστοιχία με πέντε βαγόνια που συμβολίζουν τα επίπεδα, με αφετηρία την προδημοτική τάξη και τέρμα την 12^η τάξη, με ενδιάμεσους σταθμούς τη μετάβαση από επίπεδο σε επίπεδο στην οποία αμαξοστοιχία, επιβάτες είναι οι μαθητές.

Υπάρχουν επιβάτες που επιβιβάζονται στην αφετηρία και αποβιβάζονται στο τέρμα.

Υπάρχουν επιβάτες που αποβιβάζονται στους ενδιάμεσους σταθμούς για να εγκαταλείψουν οριστικά το τρένο ή για να ξαναεπιβιβαστούν μήνες ή και έτη αργότερα.

Υπάρχουν επιβάτες με εισιτήριο 1^{ης} θέσης (δηλαδή μαθητές με πολύ καλές γνωστικές προϋποθέσεις) αλλά και άλλοι με εισιτήριο 3^{ης} θέσης κ.ο.κ.

Αυτά όσον αφορά τις μικρές ηλικίες:

Στους ενήλικες επίσης έχουμε τις ίδιες περίπου υποκατηγορίες καθώς και τις εξής διαφορές:

α) Διαφορετικό γνωστικό επίπεδο μεταξύ των μαθητών.

β) Διαφορετικό γνωστικό επίπεδο σε ξένες γλώσσες

γ) Διαφορετικές ηλικίες μαθητών

δ) Προβλήματα υγείας. Περιορισμένο βαθμό όρασης, ακοής, και

δ) Ίσως (δεν συμβαίνει πάντα) μεγάλος αριθμός μαθητών.

Λαμβάνοντας υπόψη μας όλα τ' ανωτέρω προχωρούμε στο επόμενο βήμα που είναι: η οργάνωση της διδασκαλίας μας σε μια ομάδα μαθητών.

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να πραγματοποιήσει τα ακόλουθα βήματα:

α) Να γνωρίσει κατά τον καλύτερο δυνατόν τρόπο αλλά και σε πολύ σύντομο χρόνο τους μαθητές του.

β) Για τις περιπτώσεις των νηπίων ή των κατώτερων τάξεων του Δημοτικού είναι αναγκαίο (αυτό γίνεται πάντα στα σχολεία μας) να γνωρίσουμε και τους γονείς τους.

Λίγες ημέρες πριν ν' αρχίσουν τα μαθήματα γίνεται μια συνάντηση γονέων. Θα πρέπει να μιλήσουμε, να παρατηρήσουμε και να καταγράψουμε όλες τις ανησυχίες (των γονέων) και εφόσον θα είμαστε εις θέση να απαντήσουμε σ' όλες τις απορίες τους.

Ας μη ξεχνάμε ότι οι γονείς και κυρίως αυτοί οι οποίοι για πρώτη φορά στέλνουν τα παιδιά τους στο σχολείο έχουν μεγάλη ανησυχία και αγωνία τις πρώτες ημέρες η οποία συχνά μεταβιβάζεται και στα παιδιά τους και τα κάνει ανήσυχια και νευρικά.

Εδώ θα πρέπει να τους ενημερώσουμε να τους συμβουλέψουμε αλλά κυρίως να τους καθησυχάσουμε.

γ) Στους ενήλικες θα πρέπει να έχουμε ορισμένες πληροφορίες που θα βοηθήσουν τον εκπαιδευτικό να σταθεί καλύτερα μέσα στην τάξη. π.χ. Το επάγγελμά τους, τις γνώσεις τους σε άλλες ξένες γλώσσες και το γιατί επιθυμούν να μάθουν ελληνικά. Φυσικά και οποιαδήποτε άλλη πληροφορία, όπως ταξίδια στην Ελλάδα, τέλεση Γάμου με Έλληνα- Ελληνίδα, μουσική, χορός, κουζίνα κλπ.

Αφού πραγματοποιήσουμε όλες αυτές τις κατατάξεις και ταξινομήσεις θα προβούμε στην επιλογή του υλικού, το οποίο φυσικά δεν θα είναι απλώς και μόνο από βιβλία αλλά και οπτικο-ακουστικό.

Μετά την επιλογή μας (η οποία ποτέ δεν θα είναι οριστική αλλά πάντα αναπροσαρμόσιμη) θα χαράξουμε μια Γενική πορεία διδασκαλίας. Κι αυτό είναι αρκετά σημαντικό γιατί θα πρέπει να έχουμε κατά νου τις ακόλουθες στρατηγικές.

1. Τι θα διδάξουμε.
2. Πώς θα επικοινωνούμε με τους μαθητές μας και το κυριότερο
3. Πώς θα το προσφέρουμε.

Για το τι θα διδάξουμε:

Μέχρι πριν μερικά χρόνια και μιλάω όχι παραπάνω από τα 10 τελευταία το διδακτικό υλικό που διαθέταμε ήταν τα σχολικά βιβλία των μαθητών της Ελλάδος, μερικές εκδόσεις τη Ιεράς Αρχιεπισκοπής Βορείου Αμερικής, κάποιες μελέτες και εργασίες για τους μαθητές της Γερμανίας ή της Αυστραλίας και μερικές εκδόσεις του ελεύθερου εμπορίου. Δηλαδή ποτέ δεν είχε αντιμετωπισθεί το πρόβλημα της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σαν «Παιδεία Ομογενών» όπως χαρακτηριστικά ονομάστηκε από το Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Το αναφερόμενο υλικό έχει περάσει από τον έλεγχο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και διανέμεται δωρεάν από τον ΟΕΔΒ σχεδόν σε όλη του την έκταση:

Η διαβάθμισή του είναι: Ανά ομάδα – στόχος:

I. Η Ελληνική ως Δεύτερη Γλώσσα (ΕΔΓ) – σε πέντε επίπεδα (Πράγματα και Γράμματα)

II. Η ΕΔΓ σε ταχύρρυθμα τμήματα – (Ελληνικά με την παρέα μου)

III. Η Ελληνική ως Ξένη Γλώσσα (ΕΞΓ) –(Η Ελληνική ως Ξένη Γλώσσα)

IV. Στοιχεία Ιστορίας και Πολιτισμού – (Εμείς και οι άλλοι)

Με την ανωτέρω προσφερόμενη βοήθεια έχει καλυφθεί σε γενικές γραμμές το κενό που υπήρχε αναφορικά με το τι πρέπει να διδάξει ο εκπαιδευτικός που βρίσκεται μπροστά σε ένα τμήματα μαθητών ηλικίας 5 έως και 15 ετών.

2. Πώς θα επικοινωνούμε με τους μαθητές μας:
Σύμφωνα με την καθηγήτρια κα Γεωργία Κατσιμαλή,
Επικοινωνώ σημαίνει: Ανταλλάσσω νοήματα και χωρίζεται σε δύο φάσεις:
Παράγω: Ομιλώ – γράφω ή δέχομαι Ακούω – διαβάζω.
Εδώ υπάρχουν δύο μέρη. Ο πομπός ο οποίος παράγει και ο δέκτης που λαμβάνει τα μηνύματα.

Η επικοινωνία πραγματοποιείται είτε με τη χρήση ηχητικών σημείων (φωνημάτων) είτε με τη χρήση οπτικών σημείων (γραφημάτων). Η επικοινωνία επιτυγχάνεται εφόσον χρησιμοποιούμε ένα μέρος κοινών σημείων του κώδικα επικοινωνίας.

Γενικά οι γλώσσες παρουσιάζουν ποικιλία και πολυπλοκότητα ώστε παρουσιάζονται περιπτώσεις που ενώ και οι δύο ομιλούν την ίδια γλώσσα όμως δημιουργούνται παρανοήσεις και παρεξηγήσεις.

Αυτές οι μικρές παρατηρήσεις μας πληροφορούν πώς θα πρέπει να επικοινωνούμε με τους μαθητές μας γενικά:

Όπως αναφέρθηκε υπάρχουν δύο ειδών επικοινωνιακά μηνύματα: Τα φωνήματα και τα γραφήματα. Ανάλογα λοιπόν με τη ηλικία των μαθητών μας θα πρέπει να χρησιμοποιούμε περισσότερο ή λιγότερο αυτά τα δύο είδη και συγκεκριμένα; Οι μικροί μαθητές της προσχολικής ή πρωτοσχολικής ηλικίας δεν χρησιμοποιούν ή δεν γνωρίζουν ακόμα τα γραφήματα οπότε εύκολα χρησιμοποιούν τα φωνήματα. Άλλωστε τα μικρά παιδιά δεν διακατέχονται από αναστολές, οπότε είναι επιβεβλημένο να γίνεται η χρήση ηχητικών σημείων.

Όμως με την πάροδο των χρόνων φοίτησης θα πρέπει να αναπτύξουν και τη χρήση των οπτικών σημείων (γραφημάτων) δηλαδή τη σωστή ανάγνωση και τη γραφή.

Αυτή η μέθοδος τις περισσότερες φορές καθίσταται αντίστροφος στους έφηβους και στους ενήλικες οι οποίοι λόγω της εμπειρίας και της κατοχής της γλώσσας τους (ή άλλων ξένων γλωσσών) αναπτύσσουν πολύ σύντομα τη χρήση των οπτικών σημείων (γραφημάτων), πλην όμως δυσκολεύονται και αργούν πάρα πολύ στη χρήση των ηχητικών σημείων (φωνημάτων). Εδώ υπεισέρχεται και ο παράγοντας αναστολές το οποίο στα ισπανικά έχουμε ακούσει με την έκφραση: “Amor propio”.

Πώς θα ενεργήσουμε σωστά:

Η κα Νιόβη Αντωνοπούλου του Κ.Ε.Γ. αναφέρει:

«Έχουν προταθεί πολλές μέθοδοι και προσεγγίσεις στη διδασκαλία ξένων γλωσσών, που διαφέρουν μεταξύ τους ως προς τη βαρύτητα που δίνεται κατά τη διδασκαλία στη δομή ή στη χρήση της γλώσσας. Αναφέρουμε τις πιο γνωστές:

1. Μέθοδος γραμματικής-μετάφρασης [Método de Gramática - traducción]
2. Άμεση μέθοδος [Método directa]
3. Προφορική προσέγγιση και η μέθοδος εκμάθησης μέσα από καταστάσεις [Acercamiento Oral y Método de aprendizaje por medio de situaciones]
4. Σιωπηλή Μέθοδος [Método silencioso]
5. Δομική προσέγγιση [Aproximación estructural]
6. Επικοινωνιακή προσέγγιση [Aproximación Comunicativo]

Τα τελευταία χρόνια επικρατέστερο στον χώρο της διδασκαλίας ξένων γλωσσών είναι το μοντέλο της επικοινωνιακής προσέγγισης (Ε.Π.). Εδώ η λέξη-κλειδί είναι η επικοινωνία και η βασική άποψη είναι ότι η γλώσσα αποτελεί ένα εργαλείο για διαπροσωπική επικοινωνία που συμβαίνει μέσα σε ένα

συγκεκριμένο κοινωνικό περιβάλλον το οποίο ορίζεται από την κατάσταση της επικοινωνίας, το θέμα που διαπραγματεύεται αυτή, τους ρόλους των συνομιλητών κλπ.»

Για τις μικρές ηλικίες δεν υφίσταται εμπόδιο παρά θα συνεχίσουμε να χρησιμοποιούμε τη γλώσσα μας (εννοείται τη διδασκόμενη) και οι μαθητές μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα θα συνδέσουν: πρόσωπο= γλώσσα. Βλέποντας τον Έλληνα εκπαιδευτικό κάνουν τον αναφερόμενο συνειρμό. Στη συνέχεια με την ανάπτυξή του βαθμιαίως προσθέτουμε και τα άλλα στοιχεία ώστε η επικοινωνία να μην είναι μονόδρομη ηχητικά αλλά και οπτική.

Η καθηγήτρια κα. Ειρήνη Φιλιππάκη – Warburton επισημαίνει τη συμβολή της γραμματικής στη διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης ή Ξένης Γλώσσας και σημειώνει ότι:

«Για να κάνουμε το παιδί να επικοινωνεί προφορικά με άλλους ομιλητές πολλοί θεωρούν ότι η παρουσίαση της γλώσσας μέσα από επικοινωνιακούς διαλόγους φυσικούς και κατάλληλους για την περίσταση και για την κάθε περίπτωση αρκεί για να επιτευχθεί ο σκοπός.

Όμως θα υποστηρίξω ότι μια προσέγγιση όπως αυτή από την οποία απουσιάζει η γραμματική είναι ελλιπής και μη αποτελεσματική και ότι η αναγνώριση της γραμματικής ως απαραίτητου στοιχείου στη γλωσσική διδασκαλία είναι αναπόφευκτη.

Η πρόκληση είναι να δοθεί η γραμματική με ένα τρόπο ελαφρύ και εύληπτο. Ένα άλλο πρόβλημα είναι: Ποια γραμματική θα δώσουμε στο κάθε επίπεδο; Η δική μου πρόταση είναι ότι τα θεμελιακά δομικά χαρακτηριστικά της Ελληνικής πρέπει να δοθούν όσο γίνεται πιο νωρίς ώστε να δοθούν οι σωστές βάσεις και να αποφευχθούν όσο είναι δυνατό τα σοβαρά λάθη που οδηγούν στην απολίθωση...»

Την ίδια περίπου μέθοδο θα χρησιμοποιήσουμε και στους εφήβους -ενήλικες αλλά αντιστρόφως. Θα επιχειρήσουμε και θα χρησιμοποιήσουμε το ταλέντο μας μέχρι που μπορούν να μας κατανοούν δίχως να αισθάνονται ανασφαλείς, με αποτέλεσμα να απογοητευθούν και να εγκαταλείψουν την προσπάθεια.

Επίσης θα πρέπει ν' αποφεύγονται οι προσωπικές ερωτήσεις και μάλιστα αν δεν είμαστε σίγουροι ότι γνωρίζουν σωστά την απάντηση.

Θα πρέπει να μιλάμε δυνατά και καθαρά έτσι ώστε να ακούγεται η φωνή μας από όλους. Τον πρώτο καιρό η ταχύτητα της έκφρασής μας θα πρέπει να είναι αργή κάτι που δεν θα μοιάζει με τη φυσική ροή μιας ομιλίας, όμως αυτό προσφέρει εμπιστοσύνη στους μαθητές μας εφόσον λόγω μειωμένης ταχύτητας έχουν την δυνατότητα να μας καταλαβαίνουν. Φυσικά αυτό θα τείνει με τον καιρό να εξαφανισθεί. Πολλές φορές έχω ακούσει να μου λένε:

-Εγώ εσένα σε καταλαβαίνω αλλά όταν μιλάνε στην τηλεόραση δεν τους καταλαβαίνω.

Και είναι φυσικό εφόσον στα πρώτα στάδια ακολουθούμε ένα λεξιλόγιο σχετικά περιορισμένο στο οποίο δεν περιλαμβάνονται λέξεις – εκφράσεις πολιτικού, οικονομικού, φιλοσοφικού, επιστημονικού ή τεχνολογικού περιεχομένου.

Επίσης πρέπει να καταβάλουμε προσπάθεια να καταλάβουμε τους μαθητές μας.

Όσο ελλιπής κι αν είναι η φράση την οποία θα πει εμείς πρέπει να προσπαθήσουμε να τον καταλάβουμε και φυσικά ποτέ δεν πρέπει να αστελευτούμε ή να γελάσουμε με αυτό που ακούσαμε.

3. Πώς θα το προσφέρουμε:

Σε όλους τους χώρους, σε όλες τις εκδηλώσεις, σε όλες τις φάσεις της ζωής, σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη φορά δίνεται μεγάλη σημασία στην εμφάνιση του προϊόντος.

Εμείς πώς θα προσφέρουμε το προϊόν μας: *Τη γλώσσα μας.*

Κάθε εκπαιδευτικός, όπως και κάθε άνθρωπος έχει τις κλίσεις του και τις δυνατότητές του, τις οποίες θα πρέπει να τις προβάλλει έτσι ώστε αυτό που θα παρουσιάσει να είναι τέλειο, νόστιμο, υγιεινό, εύπεπτο, κατανοητό, ευχάριστο, διασκεδαστικό και χαρούμενο.

Όταν λοιπόν έθεσα τις λέξεις *ευχάριστη και διασκεδαστικά* στον τίτλο της διδασκαλίας δεν εννοούσα ότι μπορώ να σας δείξω όλες τις ευχάριστες και διασκεδαστικές μεθόδους διδασκαλίας γιατί καθώς προανέφερα ο καθένας έχει τον τρόπο του και τις κλίσεις του. Αυτό το οποίο μπορώ να σας εκθέσω είναι ότι πρέπει τα δύσκολα να τα παρουσιάσουμε εύκολα και ευχάριστα και τα δυσνόητα κατανοητά και ευκολονόητα. Ο τρόπος μου είναι η ζωγραφική ή τουλάχιστον το σχέδιο. Κάθε γραμματικό ή άλλο φαινόμενο θα πρέπει να το παρουσιάσουμε γραφικά, απλά ζωγραφιστά. Έτσι θα γίνει εύκολα κατανοητό και δύσκολα θα λησμονηθεί. Για παράδειγμα: τα άρθρα, η πρόταση κλπ. Κάποιος άλλος θα μεταχειριστεί τη μουσική, το τραγούδι, το θέατρο, τη ζωγραφική και φυσικά στα μικρά (γιατί όχι και στους ενήλικες) το παιχνίδι ή οποιαδήποτε άλλη τέχνη η οποία στα χέρια του εκπαιδευτικού θα γίνει εργαλείο εύκολης, ευχάριστης αλλά και διασκεδαστικής μάθησης.

Βασικός λοιπόν κανόνας μας ας γίνουν οι ανωτέρω λέξεις και ποτέ κανείς δεν θα σας πει: *γιατί διδάσκει με τόσο εύκολη, παιγνιώδη μέθοδο;*

Ευχαριστώ πολύ

Οι διαπολιτισμικές δεξιότητες περιλαμβάνουν:

- την επίγνωση άλλων πολιτισμών (γλώσσες, έθιμα, παραδόσεις και συστήματα αξιών)
- τη δεκτικότητα
- την ανοχή
- το σεβασμό στη διαφορετικότητα
- την κατανόηση και την ευελιξία.

Περιβάλλον φιλικό προς τις γλώσσες

ΙΙΙ.ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΦΙΛΙΚΟΥ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ